

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružni: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in lučnega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izšla vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

SCLOVENE

Duce in Hitler sta se sešla na Brennerju

Večurni posvet je ugotovil popolno enotnost naziranj med Voditeljema Italije in Nemčije

Rim, 3. junija. Ip. Duce in Führer sta se včeraj sešla na Brennerju, kjer sta v navzočnosti zunanjih ministrov grofa Ciana in von Ribbentropa imela pogovor o političnem položaju. Posvet je trajal več ur. Razgovori so se razvijali v duhu najprišnejšega prijateljstva in so se zaključili s popolnim sporazumom o stališčih načelnikov vlade zaveznških držav.

Množice pozdravljajo Duceja

Brenner, 3. junija. s. Vest, da Duce potuje na Brenner, se je ob pravem času naglo razširila, čeprav je bilo srečanje čisto zasebno. Številne množice so se zbrale vzdolž proge, da bi pozdravile Duceja.

Duce, ki je nosil fašistovsko uniformo, je dopotoval ob desetih in stopil iz vlaka, s katerim so potovali ministri Ciano, general Cavallero, odpravnik poslov nemškega poslanstva knez Bismarck, vojaški odposlanec von Rintelen, poslanik Alfieri in drugi zastopniki zunanjega ministristva.

Ob 10.15 je na postajo privozil Hitlerjev vlak. Führer je stopil iz vlaka v družbi maršala Keitela, podtajnika Dietricha, voditelja strankarske pisarne Wormanna in visokih uradnikov iz državnih pisarnic ter zunanjega ministristva. Snidenje obeh voditeljev je bilo posebno prišreno.

Razgovor v Ducejevem salonskem vozu

Po vzajemnem predstavljanju je Duce povabil Hitlerja v svoj salonski voz, kjer sta imela dolg razgovor, katerega sta se v drugi polovici udeležila tudi zunanja ministra Ciano in Ribbentrop, nato pa maršal Keitel in načelnik generalnega štaba general Cavallero. Skupaj so posvetovanja trajala pet ur. Voditelja sta se poslovila po naglem kosilu v ožraju pristrčnosti ter tovarstva.

Duce se je z letalom vrnil v Rim

Ko je Hitler odšel, je Duce s spremstvom stopil na predsedniški vlak, iz katerega je istopil na postaji v Bolzanu. Vso pot je sprejemal navdušne manifestacije množice, ki se je bila med tem zbrala ob progi. Duce se je v Bolzanu razgovarjal s prefektom o vprašanjih, ki se tičejo pokrajine, potem pa je odšel na mestno letališče, kjer je po njegovem naročilu bilo pripravljeno njegovo letalo. Naglo se je oblekel v letalsko obleko, stopil v letalo, kamor so šli tudi ministri Ciano, načelnik glavnega štaba general Cavallero ter podtajnik Priecolo. Duce je sam vodil letalo in krenil proti Rimu, kjer je po dveh urah leta pristal na letališču Littorio.

Odmev v Berlinu:

»Popolno uničenje sovražnika!«

Berlin, 3. junija. Ip. Novico o sestanku med Ducejem in Führerjem so politični krogi v Berlinu sprejeli z velikim zanimanjem in z velikim zadovoljstvom.

V Berlinu poudarjajo, da je pri tem razgo-

vorn zlasti važna okoliščina, da se je sestanek med dvema voditeljema vršil takoj po tem, ko je bila dokončno zasedena Kreta, to se pravi, naslednji dan po zmagovitem zaključku bitke za Sredozemsko morje.

Prav tako izjavljajo v Berlinu, da so razgovori na Brennerju potekali v ožraju pristrčnega tovarištva; tudi ta sestanek pomeni nov korak k skupnemu cilju, ki je: popolno uničenje sovražnika. Prav tako pa je bil storjen tudi nov korak v smeri nove Evrope, ki jo ustvarjata Mussolinijev in Hitlerjev genij.

Oba naroda razumeta ves ta potek in to vsebino, ker sta novico o sestanku sprejela z veseljem zaupanjem. Ob tem trenutku se bolj kot

kdaž spominjata besed Duceja in Führerja, da je pomlad osi že dosegla dobo viška.

To so šele prve misli, ki jih v svojih listih objavljajo dnevniki v Berlinu, ki so izšli snoči.

Španski list predvideva novo katastrofo za Anglijo

Madrid, 3. junija. Ip. Ves španski tisk piše zelo obširno o razgovorih med Mussolinijem in Hitlerjem. Ta dogodek objavljajo listi pod velikimi naslovi, z velikimi črkami in na prvih straneh.

»ABC« piše, da je vsakokrat, kadar sta se sestala oba voditelja, sledila nova katastrofa za Anglijo.

Uradno poročilo štev. 363

Močno delovanje našega topništva pri Tobruku

Rim, 3. junija. Ip. Uradno poročilo št. 363 glavnega štaba Italijanskih Vojnih Sil pravi: Kreta: Boji na Kreti so se končali. Naši ujetniki na tem otoku so bili osvobojeni. Naši oddelki nadaljujejo s čiščenjem v pokrajini, ki jim je bila določena.

Malta: Ponoči je oddelki naših bombnikov bombardiral pomorske in letalske cilje na Malto.

Severna Afrika: Močno delovanje našega topništva na bojišču pri Tobruku. Letalski oddelki so večkrat bombardirali zasedrane ladje, pristaniške naprave in skladišča v tem oporišču. Ena prevozna ladja je bila potopljena. Naši lovci so sestrelili dve sovražni letali; eno naše letalo se ni vrnilo.

Vzhodna Afrika: Nič novega. Včerajšnje uradno vojno poročilo z dne 2. junija pravi:

V Severni Afriki so skupine italijanskih in nemških letal napadle ladje v luk Tobruku in pristaniške naprave tega oporišča. Pet ladij manjše tonaže je bilo potopljenih. Zadete so bile protiletalske baterije, in v nekem skladišču pogošnjih sredstev je nastal požar.

V noči na 1. junij so angleška letala bombardirala Bengasi. Protiletalsko topništvo je sestrelilo eno sovražno letalo. Posadka, sestavljena iz 5 ljudi, je bila ujeta.

Na Kreti so naše čete, ki sodelujejo z nemškimi oddelki, dosegle cilje, ki so jim bili določeni.

V Vzhodni Afriki se položaj ni izpremenil. Uradno vojno poročilo štev. 361 z dne 1. junija se glasi:

V Severni Afriki je bil sovražni sunek na fronti južno od Tobruka, ki so ga podpirali tanki, odbit. Sovražnik je imel izgube. Letalske sile so potopile angleško motorno jadralnico, ki je bila natovorjena s strelivom in je bila na poti v Tobruk. Brodolomej so bili rešeni. Druga letala so v Tobruku bombardirala pristaniške naprave, utrjene postojanke in so poglala v zrak skladišča streliva.

V noči na 31. maj so angleška letala vrgla nekaj bomb na Bengasi.

Nemško vojno poročilo:

Vedno večji napadi na angleško trgovsko brodovje V maju so Angleži izgubili 746.000 ton svojega trgovskega brodovja

Berlin, 3. junija. Ip. Nemško vojno poročilo se glasi:

Tudi v mesecu maju sta vojna mornarica in letalstvo zelo uspešno vodila vojno proti angleški trgovski mornarici. Sovražnik je v tem mesecu v celoti izgubil 746.000 ton trgovskih ladij. Od tega so 479.000 ton potopile podmornice, 215.000 ton letala, ostalo pa so potopile vojne ladje. Pri tem pa niso vštete sovražne izgube ladij, ki so zavozile na mine.

Letalstvo je včeraj in v pretekli noči pri napadih na močno zastražene prevoze potopilo pred angleško vzhodno obalo 5 trgovskih ladij s skupno 21.100 ton in je poškodovalo še 5 tovornih parnikov. Letala za dolge polete so na Atlantiku, zahodno od Farörskih otokov, z bombami zadela v polno trgovski parnik. Podnevi so letala napadla še pristaniške naprave ob Tyni in ob izlivu Humbera.

Darlan obsoja angleški način vojskovanja

Pariz, 3. junija. Ip. Admiral Darlan je podal izjavo zastopnikom tiska tistih listov, ki izhajajo iz zasedeni Franciji. V svoji izjavi je govoril zlasti o politiki Anglije do Francije.

Po predmirju so Angleži zaplenili 143 francoskih ladij, ne pa, kakor pravijo Angliji, da so bile te ladje samo ostavljene in nato izpuščene. Kar se tiče Francije, je angleška admiraliteta spremenila določila o nadzorstvu in Angleži so zaplenili ladje tudi tedaj, kadar niso vozile s seboj nobenega tovora. Vse to dokazuje, da je Anglija proti Franciji začela izvajati pomorsko roparstvo, da bi si tako nadomestila ladje, ki jih izgublja, na drugi

strani pa hoče na ta način izstradati francosko ljudstvo.

V sporazumu z maršalom Petainom, je dodal admiral Darlan, delam tako, da bi Francija lahko zavzela mesto vevsele v Evropi in v svetu. Za Francijo je potrebno sodelovanje pri novem redu. Po bombardiranju Sfaxa sem bolj kot kdaj prej odločen doseči spoštovanje francoskih pravic, to je, da Francija lahko svobodno razpolaga s svojimi pristanišči in s svojimi prometnimi zvezami. Naša država je še dovolj močna, da ji ni treba prenašati nasilja in žalitve svoje zastave.

Operacije za končno zasedbo Krete se uspešno nadaljujejo. Italijanski oddelki, ki so včeraj prišli v stik z nemškimi silami, zasledujejo od blizu angleške vojake, ki se umikajo na južno stran otoka.

V Vzhodni Afriki so bile v borbah zadnjih dni pri Debareku v Amhari prizadejane sovražniku znatne izgube. V Gali in Sidamu so naše čete v ugodnim zaključkom vzdržale več spopadov.

Duce branilec Imperija

Djimma, 3. junija. Ip. Na biokostno nedeljo je general Gazzera, vrhovni poveljnik italijanskih čet v vzhodni Afriki, prečital četam in prebivalstvu v Djimmi brzjavko, ki jo je Duce poslal junaškim branilec imperija, ki so čvrsto odločeni nadaljevati boj do skrajnih meja. Zbor se je vršil 8000 km proč od domovine v ožraju domoljubne ljubezni in ponosne odločnosti.

General Gazzera je nato prečital brzjavni odgovor Duceja, v katerem bojovniki ponavljajo svojo voljo braniti vsako ped imperija z italijanskim krvjo.

Gazzerove besede so izzvale veliko navdušenje in ginjenost. Zbor se je končal z vzkliki »Zivel Kralj in Cesar!« in »Zivel Duce!«. Tako so prebivalstvo in čete ponovile svojo vero v italijanski imperij in v končno zmago.

Visoki Komisar Eksc. Grazioli - prvič sklical Sosvet Ljubljanske Pokrajine

Danes dopoldne ob 11 je Visoki Komisar Eksc. Grazioli prvič sklical Sosvet za Ljubljansko pokrajino. Ob začetku sestanka, ki je bil v salonu vladne palače, je Visoki Komisar navzočim, ki so vsi stali, prečital ukaz, s katerim je Duce s svojim podpisom ustanovil Sosvet, ko je imenoval gospe, ki naj bodo člani sosveta in to:

dr. Marko Natlačen, odvetnik in bivši ban; Ivan Pucelj, posestnik in bivši minister; dr. Matija Slavič, rektor vsenčilšča v Ljub.; Frane Heinricher, podpredsednik Zveze industrijev;

dr. Ivan Slokar, glavni ravnatelj Zadržne gospodarske banke in predsednik Društva bančnih in zavarovalnih zavodov;

Karel Kavka, stavbenik in predsednik Obrtne zbornice;

Milko Pirkmajer, inženir;

Dr. Jože Lavrič, glavni tajnik Kmetijske zbornice;

Albin Smerkolj, trgovec, predsednik trgovskega odseka zbornice za TI;

dr. Jože Basaj, ravnatelj Zadržne zveze;

Ljotje Sitar, trgovski sodrudek, zastopnik trgovskih uslužbencev;

dr. Vladimir Valentič, zastopnik bančnih uslužbencev;

Rudolf Krušec, mehanik, zastopnik industrijskega delavstva;

Karel Rogina, kmet, zastopnik kmetkega delavstva.

Visoki Komisar je navzočim pojasnil, koliko je bilo do sedaj storjenega, da bi se uredilo življenje v Pokrajini. Govoril je o vprašanju prehrane, o javnih delih, o bančnem in industrijskem položaju in je pri tem v celoti orisal položaj, kakor je sedaj in navedel razvoje v bodočnosti.

Bardossy pride jutri v Rim

Rim, 3. junija. Ip. Predsednik madžarske vlade in njen zunanji minister Ladislav de Bardossy pride na uradni obisk v Rim dne 4. junija.

Novi načelnik tajništva Predsedstva vlade

Rim, 3. junija. Ip. Dr. Osvald Sebastiani je iz razlogov osebnega značaja zaprosil, da bi lahko zapustil mesto načelnika zasebnega tajništva Predsedstva vlade. Duce je sprejel ostavko in mu je izrazil svojo pohvalo in zadovoljstvo za delo, ki ga je opravljal 7 let. Na njegovo mesto je bil poklican dr. Nicolo De Cesare, podprefekt in poveljnik protiletalske baterije v Rimu.

Kvestor gr. uff. Ettore Messana v Ljubljani

Ljubljana, 3. junija. Danes je prispel v Ljubljano Gr. uff. Ettore Messana, da bo prevzel mesto kvestorja v novi Pokrajini. Visoki funkcionar je bil sprejet pri Ekse. Emiliju Grazioliju. Novi kvestor prihaja v Ljubljano iz Padove, kjer je izvrševal enako funkcijo. Njegovo dosedanje življenjsko pot izpolnjuje najodličnejša službena doba. Novi kvestor je Gr. uff. italijanske Krone in vitez reda Sv. Mavricija in Lazarja.

Kvestor je imenoval za šefa svojega kabineta komisarja adv. viteza uff. Alberta Trezza.

Pij XII. ob 50 letnici »Rerum novarum«

Vatikansko mesto, 3. junija. Sveti oče je ob priliki 50 letnice Leonove okrožnice »Rerum novarum« na vatikanskem radiu prebral poslanico, v kateri se je spominjal te važne okrožnice. Pij XII. je rekel, da so binkoštni prazniki za njega prav posebna prilika, da sredi sedanjih sovražnih časov naslovi na vernike poslanico ljubezni, upanja in tolažbe. Sveti oče se je spominjal Leona XIII., ki je bil trdno prepričan ob razglasitvi svoje slovite okrožnice, da je dolžnost Cerkve, da z avtoritativno besedo poseže na polje socialnih problemov. Ne tako, kakor da bi bila njena nloga, da bi postavljala pravila v čisto konkretnih gospodarskih in socialnih vprašanjih, kar je zadeva javne oblasti, pač pa da ugotovi, če so temelji, na katerih gradi družba svoj red, v soglasju z nespremenljivim božjim redom, ki ga nam Bog odkriva tako po svojem naravnem pravu kakor z razodetjem. Okrožnica »Rerum novarum« se je zavzela za delovno ljudstvo in je zaradi tega našla najgloblji odmev v srcih in v dušah delovnega razreda. Mnoge države so se tudi ob svoje strani odzvale pobudi svetlega očeta in so s primerno zakonodajo ustvarile boljše delovne pogoje.

Nato je papež prešel na razna aktualna vprašanja, ki jih obravnava okrožnica »Rerum novarum« in je razmotrival o vplivu, ki ga je imela na gospodarsko in družabno življenje narodov. Vendar pa bi papež hotel dati še nadaljnje smernice z ozirom na osnovne vrednote družabnega in gospodarskega življenja, ki jih podaja že »Rerum novarum«. So to temeljne vrednote, ki so med seboj tesno povezane. To so: uporaba snovnih dobrin, delo in družina.

Kar se tiče materialnih dobrin pravi papež, da jih je Bog ustvaril za porabo vsem ljudem, ki naj bi jih rabili po načelih pravičnosti in ljubezni, tako, da bi se iz te uporabe za družbo rodil koristen mir in znosne življenjske razmere, ne pa, da bi bile predmet zavisti in sporov. Pametna razdelitev dobrin more v vsakem narodu ustvariti zdrave gospodarske pogoje.

Z vprašanjem uporabe snovnih dobrin je tesno združeno tudi delavsko vprašanje. Dolžnost in pravica organizirati delo pripada predvsem tistim, ki so neposredno udeleženi — in to so delavci in podjetniki. Ako bi le-ti le izpolnili svoje dolžnosti ali bi je ne mogli izpolniti zaradi posebnih razmer, je prav, da vmes poseže država in ona pomaga pravilno urediti vprašanje delitve in razdelitve dela.

Po nauku »Rerum novarum« je narava tako uredila, da je obstoj družbe navezan na zasebno last. Posebno pa je s pravico lasti združen obstoj in razvoj družine. V družini ima vsak narod naravno in rodovitno korenino svoje veličine in moči. Vse državne odredbe, ki urejajo privatno last, pa naj imajo ta cilj, da bodo zboljšale in dvignile družinsko življenje.

Ob koncu je sveti oče še enkrat poudaril, da so to načela, na katerih temeljih bi hotel že sedaj sodelovati pri bodoči ureditvi novega reda, ki ga svet pričakuje po tem strahotnem klanju. Papež želi, da bi bil novi red zgrajen na miru in pravičnosti. Ob koncu je Pij XII. podelil apostolski blagoslov.

Bogastvo Slovenije

Pestra slikovitost pridne Kranjske

S tem naslovom je objavil italijanski list »Il Gazzettino di Gorizia« izpod peresa novinarja Tullia Armanija naslednji članek o naši Dolenjski. Članek je izšel v originalu 31. maja 1941.

Novo mesto, 30. maja. Ta del Dolenjske je kakor posebna omarica slovenske zemlje, omarica, ki je prav za prav malo oskrbovana, kakaj železniške proge in ceste so zastarele in v skrajno slabem stanju.

Počasen vlak, ki ves čas sopiha in puha in nadušljivo vzdihla, leze dalje s svojo 20 kilometrsko »brzino«. Kar nekje sredi, skoraj ko da si mora odpočiti, se ustavlja ob tihih, majcenih postajicah, ki so videti kakor igralec, da vstopi in izstopi le nekaj kmetičev in delavcev.

Toda spotoma, ko se pelješ s tem vlakom, opazuješ pokrajino, pristrčno, idilično zemljo, ki medli pred teboj v najrazličnejših barvah, v barvah sonca in sence in se ti pogablja v pogled očmi in duše.

Hribovska cesta se vzpenja med čednimi njivami in pašniki, vsa je bela od prahu in vsa obdana po nasadih, vrtovih, sadovnjakih in vzhodnih gradih. Sončni žarki padajo nanje, zdaj in zdaj jih zatemi oblaki. Bogata je ta zemlja, pa ji je videti, da je bila pod prejšnjo vlado malo oskrbovana in ko nalašč zapuščena.

Med hribovi in grički so vinogradi in travniki. Vaske hiše so skoraj vse lesene, vasi se javljajo z lesenimi križi, znamenji, s kapelicami, kjer so leseni oltarji in tabernakliji, dokler slednji ne prispes v Novo mesto. To mesto, ki ima kakih deset tisoč prebivalcev, je prestolnica dolenje Kranjske — Dolenjske —, ki se ti oznanja z zelenimi pašniki, pestrimi njivami, čednimi in snažnimi hišami in z gotiskimi zvoniki svojih brežštevlinih cerkva.

Spodaj v globeli, ki je zelena ko zelena steklenica, se pretaka reka Krka, ki izvira na Muljavi. Ime te reke nima samoglasnikov, toda ima pa mnogo vode, ki se v globoki strugi tiho pretakajo po tej bogati zemlji.

Zapustitvi Novo mesto, se cesta vzpenja po gričih in se tako rekoč pozibava, ko niha s hribova nizdol, pa navzgor in spet navzdol, kakor se zibel pozibava gor in dol. Ves čas jo obdajajo gozdovi, ki pokrivajo dober del bogastva te slovenske zemlje.

Kardinalski zbor čestita papežu za god

Vatikansko mesto, 3. junija. Papež je sprejel na binkoštni praznik dopoldne v svoji zasebni knjižnici kardinalski kolegij. Dekan mu je izrazil čestitke k godu za dan sv. Evgena, prvega papeža, ki se praznuje 2. junija. Pij XII. se je kardinalom zahvalil za njihove čestitke in pristavil, da so k prazničnemu binkoštnemu veselju kardinali hoteli s svojimi željami dodati še praznik njegovega nebeškega patrona sv. Evgenija, ki je v resnici praznik čistega in vedrega družinskega veselja, ki dviga tudi dušo sv. očeta, v katero sicer neprestano prihajajo odmevi vojnega trpljenja in vsa bridkost sedanjega časa. Toda kljub žalostnim stvarim in kljub preizkušnjam in trpljenju Cerkev ne preneha biti »kotor tistih, ki upajo«. Prišli bodo morda še težji časi, je zaključil sveti oče, toda Sonce pravice ne bo prenehalo svetiti nad teminami. S tem trdnim zaupanjem je Pij XII. navzočim podelil apostolski blagoslov. (Stefani.)

Edinstven uspeh naših podmornic na poti okoli Afrike

Rim, 3. junija. Ip. Kakor je bilo objavljeno, so se italijanske podmornice, ki so bile razmeščene v Rdečem morju, v celoti vrnile v domovino na svoje oporišče.

To dejanje je edinstveno v zgodovini svetovne mornarice in je zato zasluži največje Ducejevo pohvalo. Posebni dopisnik Agencije Stefani se je lahko pogovarjal s poveljnikom tega oddelka, in sicer s kapitanom Spagone. Kapitan je med drugim pripovedoval:

»Ko je sovražnik zasedel Keren, je bilo jasno, da se Massaua ne bo mogla upirati več kot nekaj dni. Podmornice so prejele ukaz, da naj se vrnejo v domovino. Naše podmornice so bile več kot eno leto v Massaui in so se zelo hudo vojskovale, ko so stalno napadale sovražnika in mu zadajale hude udarce, to pa ob okoliščinah, ki gotovo niso bile ugodne. V ekvatorski vročini je moštvo posadk moralno prenašati hude in težke razmere in vremenske prilike, ki so bile včasih neznosne. Kljub vremenskim razmeram in kljub pomanjkanju stvari, ki so čisto neobhodne, so podmornice opravile svojo nalogo proti ogromnim angleškim pomorskim silam v Rdečem morju. Podmornice so dosegle zmagovite uspehe, o večini njih pa se bo lahko govorilo šele ob koncu vojne.«

Poveljnik skupine je ukazal, da naj podmornice vkrcajo omejeno število moštva, da bi lahko vzele s seboj več goriva, od moštva pa so vkrkali predvsem fizično močne in odporne mornarje, ki so bili nujno potrebni na podmornici. Tisti, ki so morali ostati na obali, so pač poskušali storiti vse, da bi lahko odpotovali s podmornicami, nekateri celo skrivaj, da si so vedeli, kolikšni nevarnosti se izpostavljajo. Sovražnik je povečal nadzorstvo na Rdečem morju, zlasti pa v ožini Bab El Mandeb. Resnično je bila nato naša podmornica, ki je odpotovala jutraj, večkrat napadena na prvi dan svoje plovbe, vendar pa je sovražne krogle niso zadela. Iz ozirov večje varnosti so ostale podmornice prejele ukaz, da naj odplujejo ponoči, in sicer v razdobju 24 ur, druga za drugo. Na Rdečem morju pa se podmornice niso imele vojskovati samo proti zelo močnemu in budnemu nasprotniku, ampak tudi proti forsorsciranju, ki je na Rdečem morju zelo veliko in se zato podmornice tudi v globinah niso mogle dovolj skrivati, poleg tega pa je tedaj še polna luna osvetljevala površino morja.

Toda izkušnost naših poveljnikov je bila tolikšna, da se angleškim vojnim ladjam nikdar ni posrečilo odkriti italijanskih edinic. Ko so podmornice preplule ožino Bab El Mandeb, se je začela vožnja okoli Afrike, ki ni bila nič manj nevarna. Sovražnemu nadzorstvu na morjih se je pridružilo še visoko morje, ki je v teh delih sveta

Vzdolž reke, ki daje rast tej pokrajini, pa vidiš tudi podobo njene industrije, in sicer predvsem industrije lesa in gospodarstva z njim. Opazil pa tudi lesne izdelke in mnogo gojene živine, da koj spaznaš, da je tu živinoreja jako razvita.

Ko bodo ceste urejene kot se spodobi in bodo železniške proge zares na višku — in to se bo zgodilo v kratkem — tedaj bo bodočnost tega pridnega in marljivega ljudstva jako bogata in taka, kot jo zaradi svojih delavnih rok tudi zasluži. Trgovina se bo razvila, kupčije bodo vzcvetele, pokrajine se bodo po prekopih in jarkih in vodovodih nabrale potrebnih življenjskih virov. Vse bo poživljeno in pokrepano in se bo razrastlo tako, kako ta ljubka, bogata in pridna dolenjska zemlja tudi zasluži.

Največ pozornosti zasluži pač lesna industrija. Od tu so izvažali velikanska debla in hlode, a tudi doma se je razvijala lesna obrt. Vse pa je bilo v majhnem in čim bo ta majhnost prišla v roke velikim organizatorjem, bo dajala lesna industrija velikanske dobičke. Mimo gozdov prideš v vasi, kjer se košatijo zelene tipe, ki vzhod s vrhovi dosegaajo tudi vaški zvonik. Hiše so zlasti lepe zato, ker te z vseh oken pozdravljajo cvetlice, nageljni kipijo v rdečih plamenih, pa rožmarin in vseh barv pelargonij. Ta okna te spominjajo švicarskih vasi. Povsod kroj te dolenjskih vasi so številni gradovi in gradiči, deloma štrlijo v zrak njih osamele razvaline, deloma pa so gradovi obljudeni, lepo urejeni in so njih poslopja v okras tej lični pokrajini.

Poseben dolenjski gradič je Otočec, poseben že zato, ker stoji na otočku sredi Krke. Gradič je izredno dobro ohranjen, dasi izhaja še iz leta 1254; zdaj je njegov lastnik Italijan, Margheri di Villa Vicenza. Zidovje gradu venomer obdajajo pljuskajoči valčki vode in zato je grad Otočec še posebno romantičen. Leta 1595. so ga oblegali Turki, pa jih je odbil Jurij Lenkovič. — Ta gradič so že v vseh časih in zlasti v novejših hodili ogledovat najrazličnejši bližnji in daljnji turisti. Lepo pa je povezal zgodovino z romantično zgodbo tega gradu veliki moderni slovenski pisatelj Ivan Tavcar.

Vsa lepota Dolenjske, vsa njena ljubkost in čarobnost pa se izraža tudi v pesmih poljskih delavcev, ki so vse polne pomladanskega navdihla. — Zdaj, ko je ta dolenjska zemlja vstopila v novo državno območje italijanskega naroda, se bodo te pesmi poživile z novo mladostjo, z mladostjo novih pridobitev in s poezijo mladih narodov.

Konec bojov na Kreti

Anglija je s Kreto izgubila ključ do položaja nad vzhodnim delom Sredozemskega morja

Rim, 3. junija. Ip. Uradno poročilo angleškega vojnega ministrstva o umiku angleških sil s Kreta se glasi:

Po 12 dneh boja, ki je bil brez dvoma najhujši v tej vojni, je bilo sklenjeno umakniti naše čete s Kreta. Približno 15.000 mož naših čet je že prišlo v Egipt, priznati pa moramo, da so bile naše izgube velike.

Rim, 3. junija. Ip. Boj za Kret, ki je ključ za posest vzhodnega dela Sredozemskega morja in predstavlja za obrambo Egipta in Palestine, se je razvil hitro in prišel do svojega logičnega zaključka. Naši oddelki so dosegli določene cilje in so stopili v stik z nemškimi četami. Tako se je začel zadnji del hudega boja, ko se je železni obroč sklepal in stiskal okoli angleških postojank.

Ves načrt proti otoku se je izvajal tako, kakor je bil sestavljen. Ta načrt pa je še enkrat pod-

črtal značilnost vojskovanja osi, ki so hitrost, udarnost, ti pa slonita na pobudi in ofenzivni sili, ki jo vedno izbere in določi os. Tudi v bojih na Kreti se je znova izkazalo, da zna os pravilno izbrati trenutek, ki vpliva na sovražnika kot presenečenje, prav tako pa se vedno znova uveljavlja genialnost in točna priprava vsega našega operativnega načrta. Izkrcanje naših čet na vzhodnem delu otoka Kreta se je izvedlo odlično in s popolnim uspehom, naša letala so sodelovala z našimi vojnimi ladjami na Egejskem morju in letalstvo in mornarica beležita v teh dneh odlične uspehe.

Poraz na Kreti se že čuti tudi v Libiji. V odseku pri Tobruku je namreč sovražnik izvedel poskus izpada, in sicer s pomočjo tankov. Naša obramba pa je s svojim točnim streljanjem zlomila sovražne sile, ki so se morale umakniti s hudimi izgubami. Naša in nemška letala vedno bolj bombardirajo pristanišče v Tobruku in po načrtu rušijo sovražne obrambne postojanke. Seveda se sovražnik trudi, da bi se prebil iz Tobruka. Važnost Tobruka je jasna, kajti Anglija hoče držati ta ključ do egiptskih postojank.

Beyrut, 3. junija. Ip. Arabski listi pišejo obširno o zmagi Os na Kreti. Vsi listi pravijo, da je zmaga Os na Kreti zelo važna in pomeni ogromen uspeh za Nemčijo in Italijo. Listi predvidevajo, da se bodo boji sedaj razvijali v smeri proti Suez.

Berlin, 3. junija. Ip. Izvedelo se je, da so v pristanišču Sakia na Kreti Angleži prišli 18 ribičev in kapitanov, da so morali s svojimi ladjami odpeljati bežeče angleške čete. Prebivalstvo v Sakiji je zelo razburjeno proti Angležem, kajti nobeden se ni vrnil, dasi jih je 12 takih, ki so poročni in imajo številno družino.

Angleži so izgubili nadzorstvo nad Sredozemskim morjem

Carigrad, 3. jun. Ip. Znani turški vojaški strokovnjak general Erکیل obravnava v listu »Džumhuriyet« položaj v vzhodnem delu Sredozemskega morja po begu Angležev s Kreta. — List pravi, da so se Angleži trdno zasidrali na otoku in so mislili, da bodo z otoka lahko gospodarili nad morjem v tem delu sveta. Toda kljub temu se je italijanskim četam posrečilo izkrcati se na otoku in odločno sodelovati pri veliki bitki, ki se je razvijala. Padec otoka jasno dokazuje, da ne velja več samo premoč na morju, ampak da veljajo tudi sile, ki sta jih postavili v borbo Italija in Nemčija. Jasno je, da je sedaj angleška vojna mornarica v tem delu Sredozemskega morja in v vsem Sredozemskem morju v takim položaju, da ne bo mogla več nadzirati položaja.

Ciper se mrzlično pripravlja

Beyrut, 3. junija. Ip. Semkaj prihajajo iz Cipra poročila, da angleške oblasti mrzlično utrjujejo otok. Dočim je angleška kolonija — kakor običajno — že zdavnaj odpotovala, so sedaj domačine, zlasti otroke in starce, odpeljali iz naselij in mest v gore. Oblasti so izdale stroge odredbe za protiletalsko obrambo in za oskrbo b živil.

Na otoku izhaja dnevnik »Cyprus Post«, ki ga izdajajo Angleži. List piše, da je na tem otoku položaj za sovražnika manj ugoden kakor pa na Kreti, ker je Ciper bolj oddaljen od Grčije. Dnevnik zaključuje svoje misli s temi drznimi trditvami:

Po veličastnem odporu Angležev na Kreti je možno, da je morala sovražnika padla in je Cipru pridržana čast končno odbiti sile osi, ki so že izčrpane zaradi junaških dejanj angleških čet.

Potopljena angleška pomožna križarka

Rim, 3. jun. Ip. Angleška admiraliteta objavlja, da je bila potopljena angleška pomožna križarka »Salopian« (10.000 ton). Večina posadke te pomožne križarke je tudi utonila. — Pred vojno je bil »Salopian« parnik, ki je prevažal potnike iz Anglije v Ameriko.

Novi admirali v Ameriki

Washington, 3. junija. Ip. Zbornica je brez razprave sprejela zakonski načrt, ki pooblašča predsednika Roosevelta, da lahko imenuje neomejeno število podadmiralov, ki naj prevzamejo posebna mesta v ameriški mornarici. Zakonski načrt mora dobiti še potrdilo senata. Demokratični senator Thomas je predložil resolucijo, ki jo je podpisalo 37 senatorjev. Resolucija zahteva, da naj se sprejme Hooverjev načrt o pošiljanju živih prebivalstvu v zasedenih evropskih pokrajinah.

Naloge nove uprave v Srbiji

Belgrad, konec maja.

Pod tem naslovom prinaša nedeljska številka lista »Novo vreme« nekaj zanimivih podatkov iz izjave, ki jo je dal načelnik upravnega štaba pri glavnem vojaškem poveljniku Srbije dr. Turner dopisniku DNB. Glede uprave v zasedeni Srbiji je povedal dr. Turner, da »Nemci žele, da tudi v deželi, ki je vojaško zasedena, vodijo notranje odnose domači organi brez nemškega vmešavanja«. Ko so Nemci zasedli Belgrad, ni bilo v mestu drugega kakor razvaline in oropane hiše. »Belgrad«, tako pravi dr. Turner, »ni toliko pretrpel od bombardiranja, kakor pa pozneje od ropanja. Najbolj žalostno je bilo, da je po bombardiranju pobežnala celokupna državna in občinska uprava, tako da so roparji in tatovi lahko delali, kar so hoteli. Nemške zasedbene oblasti so zato morale postaviti novo upravo. Pri postavljanju komisarijev — upravnikov raznih ministrstev so se nemške zasedbene oblasti ozirale na tiste ljudi, ki so se že več let tudi za ceno osebnih žrtv potegovali za zblizanje Jugoslavije z osiščenimi silami in so obenem strokovno sposobni za uspešno vodstvo podrejenih jim ministrstev. Ti komisariji s svoje strani ponovno vzpostavljajo banke uprave. Te pa so pod neposrednim nadzorstvom nemških poveljnikov v Nišu, Smederevu in Užicu, ter dobivajo od drugih potrebna navodila. Izvršno oblast danes opravlja v srbski zemlji že srbska policija in srbsko orožništvo.

Tudi kulturno življenje je začelo dobivati normalno sliko. Samo po sebi se razume, da je treba izločiti iz srbskega šolstva vse, kar nasprotuje Nemčiji. Strokovne velike šole lahko zopet začnejo z delom. Pri tem pa ni treba posebej poudarjati, da bodo tudi na visokih šolah izločeni vsi protinemški vplivi, ki so zlasti močni na belgrajski univerzi. »Sploh ima naša propaganda težko delo med ljudstvom, ki so ga stalno zapeljevali in napačno vzgajali. Zaradi novih dogodkov pa se že

opaža precej znakov streznjenja med srbskim ljudstvom«, pravi dr. Turner.

Srbsko pravosodje dela po lastnih zakonih, sodišča izrekajo sodbe kakor v mirnem času. Ker so prometne zveze vse razbite in pretrgane, je treba v prvi vrsti skrbeti za gradnjo novih cest in mostov. Tudi gospodarska obnova dežele bo dala mnogo dela. To bi bilo nekaj misli o nalogah nove srbske uprave, kakor jih je podal visoki nemški vojaški predstavnik v teh krajih.

Wynant pri Rooseveltu

Washington, 3. jun. Ip. Ameriški veleposlanik v Angliji Wynant, ki je prišel iz Londona, bo danes sprejet pri Rooseveltu.

»Herald« piše, da bo na tem sestanku sklenjeno, ali naj Amerika poseže v vojno ali ne. »International News Service« pravi, da je angleška vlada Wynantu razložila potrebo, da naj Roosevelta opozori, da je treba podesetoriti pomoč, ki jo Anglija sedaj dobiva iz Amerike. Uspeh držav Os na Kreti je prepričal angleške politične kroge, da bi samo dejanski ameriški poseg v vojno lahko rešil Anglijo. Anglija pričakuje iz Amerike zlasti mnogo letal, tankov, topov in avtomatičnega orožja.

Washington, 3. junija. Ip. Politični in časniški krogi v Ameriki izjavljajo, da je Wynant prišel v Ameriko zato, da bi Roosevelt razložil potrebo nujnega posega, če boče Amerika preprečiti angleško katastrofo.

Srednješolskim katehetom. Sestanek srednješolskih katehetov bo drevi ob 20. — Nadzornik.

Pri glavobolu ? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. Br. 1318 od 13. XII. 1938.

Ljubljana je proslavila praznik Ustave

Vojaška parada - monumentalni prikaz vojnih sil Italijanskega Imperija

Ljubljana, 3. junija.

1. junij slavi italijanski imperij kot praznik Ustave. Bela prestolnica najmlajše italijanske provincije je proslavila letos ta praznik prvič. Slučaj — da se je letošnji državni praznik skladal z enim največjih praznikov, ki jih slavi Cerkev — prvi junij je bila binkoštna nedelja. Oba praznika sta se lepo dopolnjevala ter sta dala meščanom in podeželju priložnost, da je vsa pokrajina slavila praznik Ustave prav posebno slovesno.

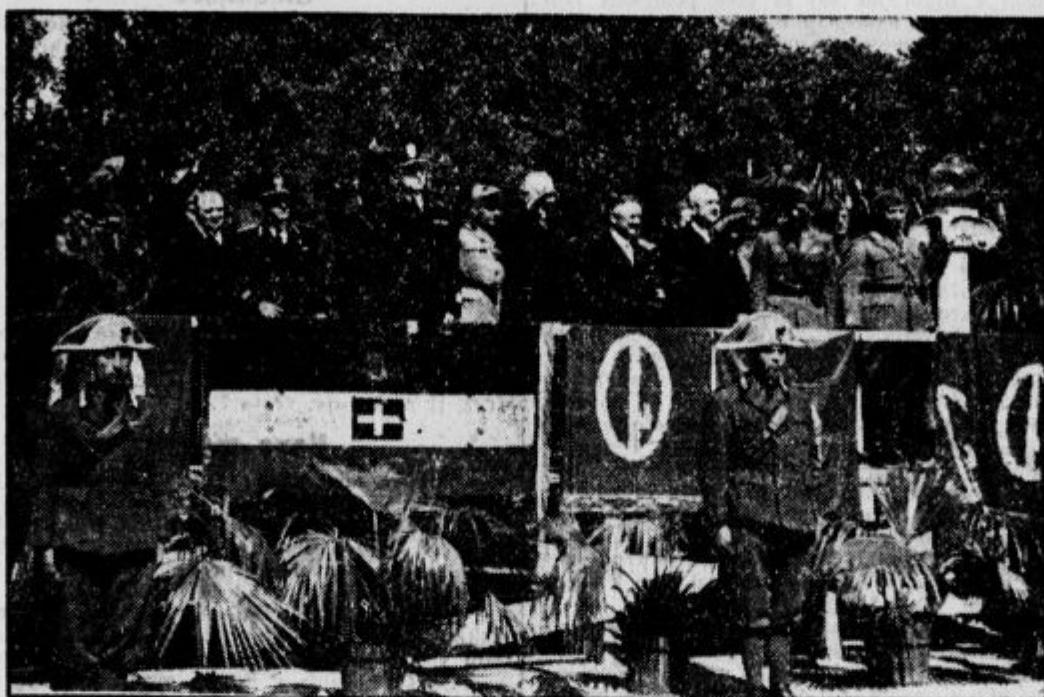
Že večkrat smo v tej kratki dobi imeli priložnost občudovati, s kakšnim poudarkom in monumentalnostjo proslavlja Rim svoje velike praznike ne samo v prestolnici imperija, temveč v vsakem mestu. Tudi praznik Ustave je proslavila Ljubljana najbolj svečano. Mesto se je prebudilo v krasnem binkoštnem jutru, zavito v zastave. Vihrale niso samo z državnih in mestnih poslopj, temveč z vsake hiše. Največji poudarek in sijaj pa je dala prazniku vojaška parada, s katero zna italijanska vojska na monumentalni način pokazati svojo veliko silo svojega orožja.

Parada se je vršila tudi to pot po Bleiweisovi cesti, na kateri so se začele zbirati mogočne kolone vojaštva vseh rodov orožja že zgodaj v jutru. Prihajale pa so tudi trume gledalcev ter zavzele prostore vzdolž cele dolge ceste, katero so obrobile v gostem in globokem špalirju. Tudi vse bližnje točke, ki so nudile več razgleda, so ljudje zasedli. Tako je bila polna gledalcev celo streha poslopja Narodne galerije ter nove Moderne galerije. Pred vzhodom v Tivoliju pa so bile postavljene tri tribune. Na častni tribuni so zavzeli svoja mesta ob 10 Visoki Komisar Ekszellenca Grazioli s soprogo, novi ljubljanski Kvestor Gr. uff. Ettore Messina, rektor univerze dr. Slavici, predsednik Vrhovnega sodišča dr. Konda, predsednik apelacije dr. Golia, mestni župan dr. Adlešič s soprogo, vrhovni drž. tožilec dr. Kravina, državni tožilec dr. Stuhel, načelniki Visokega Komisarata, zastopnik ministrstva za ljudsko kulturo comm. dr. Nani, glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin, predstavnik »Jutrac« ravatelj v p. dr. Reisner. Na obeh ostalih tribunah pa so zavzeli prostore predstavniki državnih uradov ter zastopniki našega javnega življenja.

Tik pred 10 je prijel poveljnik mesta in poveljnik grenadirske divizije general Ekszellenca Orlando s spremstvom, sprejel report ter pozdravil predstavnike oblasti. Točno ob 10 pa je rezek glas trobente naznanil prihod poveljnika Armadnega zbora arm. generala Eks. Maria Robottija, ki je prijahal na iskren konju. Pozdravila ga je godba s paradno koračnico, sprejel je report poveljujočega generala ter se podal nato na pregled postrojenih čet. Jahal je ob dolgih vrstah vzdolž Bleiweisove ceste ter si podrobno ogledal vsako edinico. Nato se je vrnil ter zavzel svoje mesto pred častno tribuno, obdan od svojega štaba.

Točno ob pol 11 so prikoralake prve čete grenadirskega polka. Ljubljana je imela spet priložnost videti mogočen paradni korak »passo Romano«, s katerim so šli grenadirji mimo tribun precizno kakor stroj. Tako so korakale stare rimske legije, kadar so se vračale z zmagovalnih bojnih pohodov v Rim ter so se kazale rimskemu ljudstvu v slavnostnem triumfu. »Passo romano« je korak dovršene vojaške veličastnosti ter ga izvajajo vse italijanske jedinice v slavnostnih paradah. Taki za ta počasen korak so dajali zamolkli udarci bobnov, ki so odmevali daleč po mestu. Na čelu grenadirjev je bila njihova slava zastava z odlikovanji. Grenadirskim bataljonom je sledil bataljon fašistične milice, potem so sledili oddelki mešanich čet, ki so dodeljene grenadirskemu polku, bataljon možnarjev in četa lahkega topništva kalibra 47/32.

Nato se je pojavila na iskrih belcih fanfara topničarskega polka, za njo pa v naglem vrzcu topniške baterije, po dva topa in dva municijska vozova vstric, tako močno, kakor da sta med seboj zvezala. Na čelu polka je bila polkovna zastava, za katero so se zvrstile baterije. Zamolklo brnenje motorjev je naznanilo prihod silnih edinic težkega motoriziranega topništva. Ti ogromni topovi so vzbujali največjo pozornost. Sledile so inženirske čete — najprej mototricikli z radiodajalci, motorizirani najmodernejši žarometi, pontonirji s čolni in vsem orodjem, na koncu pa motoriziran golobnjak, iz katerega so spustili tik pred poveljnikom armadnega zbora in častno tribuno na stotine ljubkih golobov. Visoko so se dvigale jate golobov v zrak, zakrožile nad mestom in nato izginile v jugo-

Ekszellenca Visoki Komisar g. Emilio Grazioli na častni tribuni.

zapadni smeri — saj so letele daleč tja v Udine, kjer je njihovo domače mesto.

Mimohod čet je trajal celo uro ter je pokazal, da razpolaga italijanska vojska z najmodernejšim mogočnim orožjem. Pešadija je opremljena z nenavadno številnim avtomatičnim orožjem, z močnimi oddelki možnarjev ter lastno številno, učinkovito artilerijo, topništvo ima odlično konjski material; konji so večinoma rjavci, jako dobro hranjeni ter so živali in oprema kljub temu, da se nahaja Italija že toliko časa v vojni, prvovrstne ka-

kovosti. Zlasti lepi in plemeniti so konji častnikov. Pravo spoštovanje pa vzbujajo ogromni topovi motoriziranega topništva s svojim velikim kalibrom ter najmodernejšo opremo. Ni lahko sovražniku, proti kateremu bruhajo ta žrela ogenj in smrt. Žarometi, s katerimi je vojska številno oskrbljena, so najmodernejša sestava, s kakršnim ne razpolaga nobena druga armada. Imajo velik premer ter ogromno dosegljivost. Prav ista pohvalnost se more izreči tudi o opremi ostalih edinic, zlasti tehničnih čet.

Lahkoatletski nastop SK Planine Razveseljiv prvi letošnji nastop slovenske lahke atletike

Ljubljana, 3. junija.

Z nekakšnim lahkim strahom so prihajali večeraj dopoldne številni prijatelji lahke atletike na Stadion. Prvi lahkoatletski miting SK Planine naj bi pokazal, kaj nam je še preostalo od slovenskega lahkoatletskega športa in bi na njem videli, če so naši lahkoatletski reprezentanti že premagali posledice vojnega brezdelja.

Športno prizorišče našega Stadiona je pokazalo še precej neurejeno sliko; dišalo je prijetno po pokošeni travi, ki pa je bila odstranjena le tam, kjer so se vršili nastopi posameznih disciplin in na severni strani tribun. Zato pa je bil razveseljiv pogled na močno gardo atletov, ki so se zbrali na mitingu. Najbolj smo bili veseli obrazov naših prvakov, za katere smo mislili, da že ne bodo več nastopali, pa so se spet skoraj polnoštevilno pojavili. Okrog 50 atletov na startu, to je že nekaj, zlasti ker so nastopili le najboljši. Po prvem nastopu sodeč bodo vrste slovenskih lahkoatletov ostale precej neokrnjene kljub nekaterim izgubam in bo na ta način naša lahka atletika tudi v novih razmerah igrala pomembno vlogo. Na rezultatih se je sicer poznal dolg prisiljen odmor; v razmeroma kratkem času intenzivnega treninga pa je večina veliko spet pridobila ter naglo prihaja v formo. Na prihodnjem mitingu bodo rezultati gotovo še boljši.

Največ tekmovalcev je dala Planina, za njo pa Hermes, pri katerem se lahka atletika vse bolj uveljavlja. Jako dobro je bila zastopana tudi Ilirija. Začetek se je nekoliko zavlekel, kakor je pri nas že navada. Atleti so nato v dvoredu odhiteli pred glavno tribuno ter pozdravili italijansko državno zastavo, potem pa so se vrnili na svoja mesta in borba se je začela. Bila je jako napeta ter so zlasti teki vzbujali zanimanje, posebno finale na 100 m, 1500 m, 3000 m in 400 m.

400 m finale: 1. Oberšek (Ilirija) 53.1. 2. Skušek (PI) 55.0. 3. Glonar A. (I) 55.3. 4. Pleničar (I) 55.5.

1500 m: 1. Srakar Ivan (H) 4:24.0. 2. Potočnik (PI) 4:25.2. 3. Jovan (PI) 4:39.6.

Izven konkurence Srakar Fr. (Concordia) 4:23.8.

100 m finale: 1. Boltavzer (H) 11.7. 2. Kolenc (H) 11.8. 3. Lušický (PI) 11.9.

3000 m: 1. Košir (PI) 9:16.8. 2. Kien (PI) 9:21. 3. Cankar 11:58 (izven konkurence).

Met diska: 1. Kosec (H) 37.35. 2. Lužnik (PI) 36.61. 3. Kajfež (H) 35.86.

Skok v dalj: 1. Lončarič (PI) 602 cm. 2. Račič (H) 589. 3. Bačnik (PI) 580.

Skok v višino: 1. Slanina (H) 170 cm. 2. Bračič (H) 170. 3. Polak (H) 165.

Štafeta 4x100 m: 1. Hermes 45.8 (Polak, Zupančič, Kolenc, Boltavzer). 2. Planina 46.9 (Bačnik, Lušický, Skušek, Smolej). 3. Ilirija 47 (Jager I., Oberšek, Sodnik, Pleničar).

Met krogla: 1. Matič 12.01 m. 2. Merala (PI) 11.98. 3. Kosec (H) 11.75.

Met kopja: 1. Darko (PI) 62.32. 2. Rigler (PI) 50.79. 3. Kraner (PI) 40.38.

Med najboljšje rezultate današnjega mitinga je šteti met kopja Darka, ki ga je vrzel na 62.32 m, s čimer pa še ni dosegel svoje najboljšje znamke. Sodniški zbor je vršil svojo funkcijo kakor je treba.

Binkoštni nogomet - skromen

Dva lepa praznika sta v športnem pogledu — če izvenzemo lahkoatlete, ostala skoraj neizrabljena, dasi moramo pibiti, da po višji sili. Le Mladika je s svojim turnirjem rešila položaj. Napovedani tekmi z vojaškimi moštvii v nedeljo in ponedeljek sta odpadli. Tako so potem na oba praznika igrala na igrišču Mladike štiri moštva: Jadran, Ljubljana, Mars in Mladika. Obiskovalcev pa je bilo veliko, dokaz, da je v Ljubljani še vedno veliko zanimanje za nogometni šport, ki bo imel obilo gledalcev, ko se razmere uredijo. Kot prvi par sta nastopila

Ljubljana : Jadran

Ljubljana s polovico ligašev je bila za Jadran prehod nasprotnik ter rezultat 5:1 ni presenetil in bi bil še lahko višji. Jadran se nikaor ni mogel znajti ter je ves čas igral podrejeno vlogo, brez sistema in brez smisla v igri. — Nato sta igrala

Mars : Mladika.

Ta igra je bila za oko lepša kakor prva, ker sta si bila nasprotnika bolj izenačena. Mars je sicer zmagal z rezultatom 1:0, toda izid bi bil prav lahko baš nasproten.

Mladika : Jadran

je bila prva tekma na drugi dan turnirja. Srečala sta se oba premaganca, ki sta se na moč potrudila, da bi vtise prejšnjega dne popravila. Jadran je privedel na bojišče še močnejšo postavo, kakor v nedeljo, pa mu ni nič pomagalo. Odšel je z igrišča poražen z rezultatom 2:1. Nato sta se srečala oba zmagovalca

Mars : Ljubljana.

Oba sta nastopila v najmočnejših postavah, oba v zavestju svojih kibicev, oba z željo, da zmagata. Igra je bila zelo ostra, toda v mejah športne dostojnosti. Obe moštvi pa sta bili enakovredni in zaradi tega tekma silno napeta. Zmaga je ves čas nihala sem in tja ter se je že zdelo, da bo končno neodločeno, ko je v zadnjem hipu uspelo Marsu zabiti odločilni strel. Mars je dobil tekmo 2:1 in z njo tudi poka'

Z romarsko palico

Če bi človek ne imel nobene druge prihodnosti, kot je ta, ki si jo v trudapolnih letih pribori, in če bi ga ne čakala nobena druga sreča kot tista, ki jo utegne doseči med rojstvom in smrtjo, potem bi upravičeno dejali, da ni nobene bolj ponesrečenega bitja, kot je človek. Potem bi bilo povsem pravilno, kar je dejal Humboldt: »Bolje bi bilo, da bi bil kot pes prišel na svet.« In kar težko bi bilo govoriti o »dobrem Bogu. Pa smo že tako rojeni, da nas nekaj vonomer žene naprej, in vprav najboljše, najbolj darovite ljudi poganja dalje na stotine čakaje in »čemu«. Pa se vendar tudi najplodovitejše življenje raziskovalca konča zmeraj sredi nerazrešenih vprašanj, in medtem ko duh dozoreva, telo gineva. Večno ista zaloigra... A rojeni smo s lakoto po sreči in spet in spet moramo občutiti, da je vsakršna sreča manjša, kot lakota po njej, in da je bilo toliko stvari, ki so bile videti kot sreča, samo prevara, in kdor dožaka starost, mu je že sreča to, da je noč dobro prespal, da vidi še brati in da hodi brez palice. In v teh časih smo srečni zvečer, da smemo zaspati še pod svojo streho in na svojih posteljah, in smo srečni zjutraj, da se nismo zbudili v ječi.

Vse človeško življenje je zgrajeno tako, da je vedno pripravljeno za selitev. Vse človeško življenje je na tem svetu le most in prehod. Tudi kdor si seveda hišo s granitnih skladov, si seveda samo šotor in bivališče za mimogrede. Sleherno pozemsko veselje prislonil malo žalosti in vsakršna sreča vsebuje majhno razočaranje. Bog ni skop in tudi ni malenkosten. Prav nič noče, da bi nas v nebesa — tako rekoč — natripinil in da bi nam bilo pozemsko življenje zagrenjeno. Toda človek naj le vidi, da je zemlja samo tujina. Zato pa je tako, da se pozemski darovi, ki po njih sega naša lakota po sreči, ali zdravilo, ali pa se nam roke preveč tresejo, da bi jih mogli obdržati.

Tako nas trpljenje opominja, da imamo v rokah romarsko palico in da še nismo doma. — In marsikatero trpljenje le zato obišče človeka, da ne izgubi domotozja.

Vendar mislim, da včasih boja roka vendarle tudi udari. Nekoč sem videl, kako je neka mati svojega triletnega otroka udarila po obrazu in po hrbtu. Otrok se je silno jokal. Ko sem prišel do njih, sem videl, kako se je otroku poredila kri iz nosa. Jako sem se moral premagati, da nisem oštel matere, kakaj to se mi je zdelo zares surovo. Toda mati ni bila videti jezna, ampak prestrašena. Zakaj sredi poti so bile pred otrokom štiri črne volčje črešnje, ki jih je hotel otrok brez dvoma dati v usta, pa ga je mati v strahu udarila po licu in pri tem zadela tudi nos. In tako je že mogoče, da nam Bog izbije iz rok takšne strupene volčje črešnje. Toda — potolažimo se — Bog brez dvoma zadene samo roko! In ne udari hujše, kot je potrebno, da te obvaruje hujšega trpljenja! In marsikatero trpljenje, ki človeka nenadoma zadene, je zares preizkušnja od Boga, preizkušnja za naše moči in za moč naše vere. To in ono gorje, ki nas zadene, pa je tolikrat tudi le za vajo, da se tem bolj utrdimo. In če se ozremo nazaj, koliko, koliko stvari opazimo, ki nam jih je Bog izbil iz rok, pa smo navzlic temu še in še segali po njih! Ali je potem čudno, če na tem mostu, ki je življenje, toliko trpimo?

Gospodarstvo

Kmetijstvo Ljubljanske Pokrajine

»Orač« prinaša v svoji najnovejši številki podatke o kmetijstvu Ljubljanske pokrajine. Ti podatki so sestavljeni na osnovi prejšnjih okrajnih meja in zato niso do pitice natančni, ker so se tudi spremenile meje okrajev. Vendar ti podatki v glavnem točno označujejo kmetijstvo Ljubljanske pokrajine.

Ljubljanska pokrajina ima okoli 34.500 kmečkih posestev, ki imajo okoli 260.000 ha kmetijske zemlje, nad 177.000 ha pa odpade na gozd. Od kmetijske zemlje odpade 74.000 ha, t. j. 26% na polje, 98.000 ha ali 37% na travnike, 77.000 ha, ozir. 29% pa na pašnike, ostalo pa odpade na vinograde in sadovnjake.

Po zadnjem štetju živine bi prišlo na ozemlje Ljubljanske pokrajine 110.000 glav goveje živine, 16.000 konj in prašičev.

Od njiv je bilo zasejano s pšenico 14.000 ha, s koruzo 12.000 ha, pridelek pšenice je lani znašal 115.000 stotov, koruze pa 162.000 stotov. S krompirjem je bilo zasajenih 16.000 ha, pridelek pa je znašal lani skoraj 1 milijon metterskih stotov.

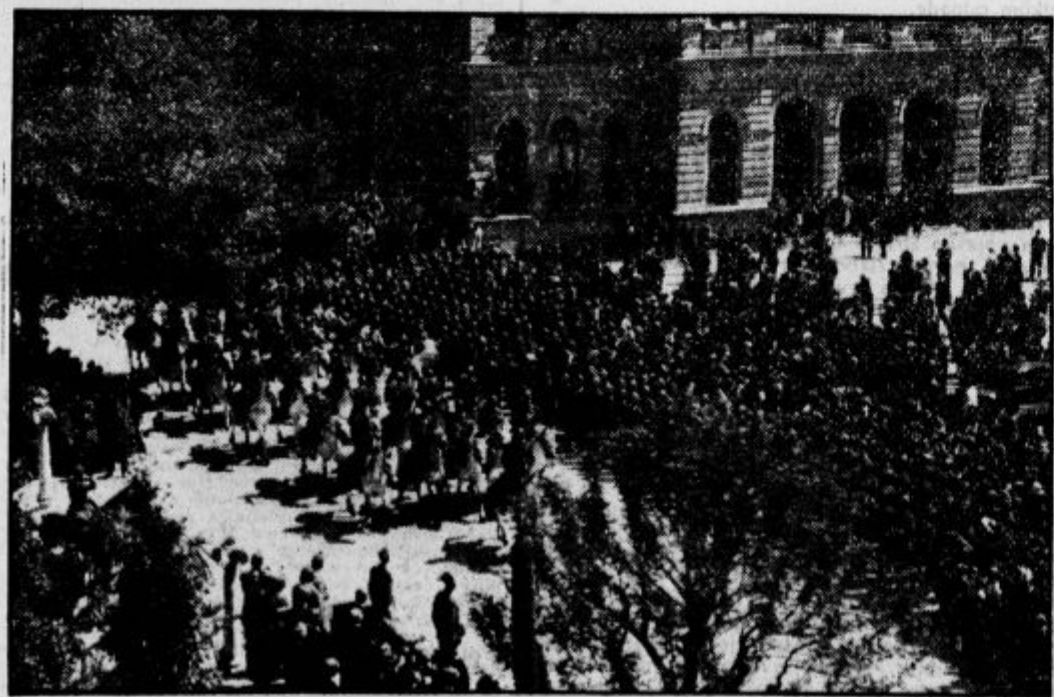
Vinogradništvo je močno razširjeno, saj je vinogradov okoli 6000 ha. Sadovnjaki obsegajo nekaj nad 3000 ha. Rayen Bele Krajine zaenkrat sadij nima posebne vloge v kmetijstvu naše pokrajine.

»Orač«, osrednje kmetijsko strokovno glasilo. Ker zaradi nastalih razmer nekatere organizacije ne bodo več izdajale svojih lastnih glasil, bo zdaj vlogo teh glasil prevzel »Orač«, glasilo slov. kmeta. Tako ne bo več izhajal »Slovenski mlekarski list«, nadalje »Mali gospodar«. Zato pa bo »Orač« posvetil več prostora vprašanjem našega kmetijstva in reje malih živali in bo nadomeščal prejšnja tozadevno strokovna glasila. Pričakovati je, da se bodo tudi drugi kmetijsko-gospodarski listi pridružili akciji konsorcija »Orač«.

Izprememba imena bivše Jugoslovanske banke. Bivša Jugoslovanska banka v Zagrebu je po odobritvi ministrstva za narodno gospodarstvo izpremenila svoje ime v »Hrvatska zemaljska banka«. S tem je banka dobila nazaj svoj prvotni naziv, pod katerim je bila ustanovljena leta 1909.

Carinjenje pošiljatev iz Hrvatske v Italijo. Komerčialni oddelek drž. železnice v Zagrebu sporoča: Pošiljatelj, izročene za postaje, ki so pripadle Italiji, ki se na svoji poti dotaknejo Karlovca, se morajo izvozno cariniti pri carinarnicah v notranjosti, vendar najkasneje na postaji Zagreb-Sava. Za carinjenje je poleg ostalega potrebno izvozno dovoljenje urada za zunanjo trgovino.

Hrvatski bančni zavod, ki je bil ustanovljen z glavnico 1000 milij. din, bo prevzel zagrebško podružnico Bankvereina Ta zavod je osnoval dunajski Creditanstalt-Bankverein.

Trobentači topničarskega polka v paradi.

Otroški podlistek

Pravljice Božene Nēmcove

Ko je prišel do gradu, se je javil h knezu. Takoj ga je služabnik popeljal v veliko dvorano, kjer je sedel knez z ženo in lepo knežno Belo. Kmet se je poklonil knezu ter brez oklevanja povedal, zakaj je prišel.

Knez se je zamislil, knežinja se je prestrašila, toda Bela, ki je sedela pri oknu in predla (takrat so predle tudi še knežne) se je zasmejala in rekla:

»Povej svojemu sinu, belemu gadu, da ga bom vzela, kadar bo prišel na svatbo po zlati cesti, v granatovi kočiji s srebrnimi kolesi ter z diamantnimi blatniki. Vpreženi morajo biti štirje lepi konji z biserno opremo. Kadar bo prišel k meni na tak način, tedaj bo svatba.«

Kmet si je mislil, da kaj takega njegov sin ne bo zmož, zato se je knežni samo zahvalil za odgovor in šel.

Ko je prišel domov, je povedal gadu, kaj je opravil in tudi ponovil Beline besede.

»Hvala ti, tatek, za uslugo,« je rekel gad. »Jutri zjutraj pa se z mano kar pripravita, da gremo na svatbo.«

Kmet je imel trdno vero v besede svojega gada, zato se je resnično pripravil. Kakor hitro je Gospod Bog prižgal dan, je vstala kmetica in šla pripravljati zajtrk. Po zajtrku pa, ko sta se že pripravila, sta nenadoma zaslišala rezgetanje konj. Pogledala sta skozi okno na dvorišče in glej, tam stoji resnično granatna kočija s srebrnimi kolesi in diamantnimi blatniki, vanj pa je vpreženih četrto belih konj z biserno opremo. Vse je bilo tako krasno in se je tako blestelo, da je jemalo vid. Kmet je vzel gada s košaro. Ko so stopili na dvorišče, je hotela kmetica sesti zadaj na voz, kajti v kočiji so bile samo zlate blazine. Tedaj pa je rekel gad:

»Mamica, kaj pa mislite? Vsedite se na blazine, mene pa položite zraven sebe. Oče nas bo pa popeljal.«

Tedaj šele je kmetica ubogala, se vsedla na zlate blazine ter položila gada s košarico poleg sebe. Kmet je sedel na kozla, vzel v roke biserni vajeti in pognal. Takoj za dvoriščem se je začela zlata cesta, ki je vodila prav do gradu. Bela je gledala skozi okno. Ko pa je videla, da se pelje gad resnično po zlati cesti v granatni kočiji, se je morala iti pripraviti za svatbo. Mati je jokala, oče pa ji je očital, da je sama hotela tako ter naj zato kar molči. Ženin je prišel. Sprejeli so goste in svatba se je začela v zelenem gadu. Pili so, jedli in bili veseli, samo nevesta je jokala, ženin pa je tiho ležal na belih blazinah.

Prišla je noč. Nevesta in ženin sta šla počivat. Bela se je zagrebla v rahle blazine, odejo pa je v strahu in grozi potegnila čez glavo.

KULTURNI OBZORNIK

Lebnova vadnica italijanskega jezika v novi izdaji

Pri Jugosl. knjigarni v Ljubljani je te dni izšla v novi, predelani in izpopolnjeni izdaji priznana Italijanska vadnica prof. dr. Stanka Lebna, lektorja za italijansko na naši univerzi. Svoj čas je Leben pisal to slovnico bolj za šole ter je tudi izšla v dveh knjiha šolskega formata. Sedaj pa je izšla v mnogo priročnejši obliki, pripravi pa je v žep, ter tudi oba dela v eni knjigi, ki ima 278 strani. Lebnova Italijanska vadnica je sestavljena iz zelo pedagoško ter priložila, da sodeluje aktivno z učiteljem. Po berilu v italijanski, za katerim dobi od zadaj po lekcijah ekscerpirane besede, sledi razlaga slovnice, ki pride v tem odstavku v poštev, nato vprašanja v italijanski, na katera naj učenec odgovori na podlagi stavka, nato sledi nekaj gramatičnih vaj, nakar pride prevodna vaja iz slovenščine v italijansko z uporabo besednega zaklada, ki je že znan. Tako postopa po vzornem pedagoškem načinu, ki ga je utrdila mnogoletna praktična vaja, skozi oba dela ter tako mimogrede na zanimiv način obdelava vso slovnico italijanskega jezika. V drugem delu jasno razloži težja vprašanja italijanske slovnice na isti način ter s prav takim ekscerpiranjem vsakokrat spriti novih besed. Dodani pa so na koncu nepravilni glagoli po abecednem redu ter alfabetični slovar vseh italijanskih besed, ki pridejo v vadnici v poštev kakor tudi odgovarjajoči slovarček slovenskih besed, ki se v italijanski rabijo v vadnici. Tako je ugodno vsem praktičnim zahtevam po dobri in koristni slovnici, oziroma vadnici, kajti ta knjiga, ne vsebuje samo golih slovnicih pravil, temveč je njena veljavna ravno v pedagoškem oziru — v pravilnem postopnem vade-nju jezika. Tako je knjiga vsekozi zanimiva ter na lahek način vpeljava učenca v smisel in rabo italijanskega jezika. Zato bo prav zaradi te svoje praktične, od naših šolnikov že preizkušene in odobrene metode še predvsem zanimala sloven-skega človeka ter jo bo kupil tudi tak, ki ima si-cer že drugje zbrana slovnicih pravila. Leben daje tem pravilom življenje, kakor ga more dati le do-ber učitelj. Vadnica se loči v mnogočemu od prve izdaje (tudi po novem pravopisu in novih predpisih vikanja in tikanja) ter izhaja v času, ko smo dobre vadnice italijanskega jezika nad vse potrebni. Če vzamemo v poštev, da je ta priročna vadnica na-stala iz dveh šolskih knjig, ni cena 35 din broš., oziroma 45 din vezana nič pretirana ter je dana možnost vsakemu, da si jo kupi.

Ivan Mrak o svoji novi igri »Sinovi starega Rimljana«

»Delo, ki bo prvič vpriporjeno v četrtek, ni nekaj slučajnega, kajti storija moje domačije mi je razsvetlila vso tragiko naglega in neizogibnega propada našega meščanstva. Ni to točna podoba mojega doma in mojih ljudi, marveč so ti slednji simbol sredine, ki so jo predstavljali.«

Ce sem lani vpriporil »Starega Rimljana«, sem predvsem hotel pokazati predvojnega člo-veka. Moža-poštenjaka, ki ga v tem smislu skoraj več ne srečamo. Človeka z močno zavestjo, s tr-dnimi nazorji, z jasnim pogledom na svet, vendar s skrito rano, ki ga konec konca pokonjiše.

Tragedija, ki sledi, »Sinovi starega Rimljana«, prikazuje ljudi v povojni neuravnoteženosti, raz-bitosti, disharmoniji, ki nujno in neizbežno vodi v polom. Greh, ki je konec konca strl starega Rimljana, ne da bi pri tem trpel njegov življenjski stil, ne da bi bil zlomljen on sam — ta greh se pri sinovih razrase v grozo, jih docela uniči. Rudija požene v smrt, Ferdija v blaznost, edino Francelj najde v duhovništvu dovolj opore in moči, da premaga sam v sebi grozo, ki je pogu-bila brata in njegov dom.

Menim, da še ni bilo dobe, ki bi tragedijo bolj in nujneje potrebovala, ko bi bila zbranost, zavest življenja — v najglobljem smislu bolj za-želena kot je dandanes.

»Orač«, št. 5—6

Znani časopis slovenskega kmečkega prebival-stva za njegovo strokovno izobrazbo »Orač« je izšel ter prinaša na prvi strani načelni članek V novo dobo, kjer je zabeležen zgodovinski prelom v slovenski zgodovini ter njega važnost za sloven-skega kmeta. Drug članek pa je posvečen pokoj-nemu ministru dr. Kulovcu kot voditelju sloven-skega kmeta ter ustanovitelju Slovenske kmečke zveze. Nato pa sledi strokovni članki, na katere opozarjamo predvsem sedaj naše kmete in živino-rejce, kajti danes je dvakrat potrebno umno go-spodarstvo. Tako slede članki: Kmetijstvo v Ljub-ljanski pokrajini. Nove naloge mlekarstva (Benko). Male živali v sedanjem času (dr. Koren). Turščica za silos (A. Oblak). Škodljivost plemenjenja svinj v sorodstvu (F. V. Kmet). Če mladicev ne pustite sesati (Ing. J. Padar). Mlada trava — dobra krma. O pasji steklini (dr. Žibert). Kakšen mora biti ko-košnjak (inž. Grief). Bulava snetljivost koruze (inž. F. Janežič). Škropljenje sadnega drevja (V. Kureti). Vinogradniki pozor! (V. Kureti). Deteljno seme (inž. P. Primožič). Ne podpirajte snetljivo klasje (inž. P. Simovič). Sadni rodovnik (L. G.). Vprašanja in od-govori. Kmečka (Kako naj bi bilo? — K-l. konec.) Brez naslova — kjer kmet govori o krizi kmečke

Tedaj je zaprosil ženin, beli gad: »Bela draga, prosim te, obrni se k meni!« Njegov glas je bil tako mehak, proseč in ginjen, da Bela ni mogla drugače, kakor da se je obrnila k gadu. Ta pa jo je zopet zaprosil: »Bela draga, prosim te, objemi me!«

Bela se je stresla od groze in ga objela. Tedaj je gad zaprosil tretjič: »Bela draga, prosim te, poljubi me!«

V grozi je Bela zamižala in poljubila gada. V tem trenutku pa čuti, da je padla nekomu v naročje. Ko odpre oči, se njeno oko sreča z ljubeznopolnim očesom krasnega moža.

Ko sta se zjutraj zopet zbudila, je hotel mož obleči gadijo kožo, toda Bela ga je prosila, naj tega ne stori, temveč naj rajši v tej svoji lepi postavi gre z njo k njenim staršem in med goste, da se bo postavila z njim.

Rekel pa ji je mož: »Glej, Bela moja, jaz sem začaran. Ko bi ne imel na sebi te gadije kože, in bi se mi kje izgubila, bi moral pri priti iti od tebe proč in tebe bi zadele strašne bolečine ter bi se morda do smrti nič več ne videla. Zato si tega ne želi, če hočeš z mano živeti še dalje.«

»Ne skrbi, srce moje. Jaz bom to kožo že tako skrila, da je nihče ne bo našel in od koder se ne bo izgubila. Prosim te, nikar se ne obleci vanjo!«

Mladi mož je ljubil svojo ženo iz vse duše. Dal se je torej pregovoriti in ji dal svojo gadijo kožo. Bela jo je dala pod blazine ter se hitro oblekla, kajti ni mogla dočakati, kaj bodo rekli starši in gostje, ko jim pripelje tako lepega moža.

Ravno so vsi sedeli okrog mize: knez s knežnjo, kmet s kmetico, na gornjem koncu pa je bil pripravljen prostor za ženina in nevesto, ko se odpro vrata, pa vstopi skozi Bela s krasnim možem, kakor ga ni bilo daleč naokoli. Knez in knežinja sta ga poljubila, kmet in kmetica pa sta mu stisnila roko in si rekla:

»Dobro sva vedela, da bova z njim še doživela srečo.«

Sedaj šele so svatje postali prav za prav veseli. Samo da to veselje ni trajalo dolgo časa. Nenadoma začuti Bela gorak poljub na levem licu, zasliši žalosten vzdih, ozre se — a ženina ni nikjer. Nihče ni vedel, kaj se je zgodilo, vsak je obstal ves prepaden na svojem mestu. Samo nevesta je zaslutila, kaj se je zgodilo, skočila je iz dvorane in zbežala v sobo, dvignila blazine in videla — da ni gadije kože nikjer in da se je izgubila neznano kam. Tedaj si je Bela trgala lase z glave, ječala in jokala in si očitala, da je kriva nesreče. Poleg tega je začutila v srcu tako velike bolečine, tako tesnobo, da je bežala z mesta na mesto, iz sobe v sobo, in nikjer ni našla miru. Ker tega ni mogla več zdržati, se je oblekla v romarsko obleko, zaupala staršem, kaj jo muči, se poslovila od njih ter šla iskat svojega izgubljenega moža.

(Dalje prihodnjič.)

stanovske zavesti v sedanjem tragičnem prelomu, ko je kmet prisvojeval živino svojega tovariša... Potrebne besede, o katerih želimo, da bi tudi kaj zalegle. Tržni pregled. Kratke vesti. Poročilo upra-ve. — Veseli smo, da to strokovno glasilo sloven-skega kmeta zopet stopa v redno življenje.

„Slovenčeva“ podružnica Ljubljana, Turševa cesta

(palata Poštni dom)

Italijanščina brez učitelja

Preden se seznanite z nadaljnjimi podrobnos-tmi povratnih zaimkov in glagolov, si prevedite te stavke (tudi pisмено v zvezek):

A che ora ti levi? Mi levo tardi. Quando vi laverete, quēsta mattina? Non ci laveremo ancora. Si pettinano? Chi mōlto parla spēsso s'inganna. Egli si divertiva cōi suoi figli.

Kako se imenuje ta ulica? Ne bo še vstal. Jutri se bo dokaj (zelo) pozno zbudil. Ne spomnim se več. Umijte se! Ne zabava se mnogo v mestu.

Nekaj neznanih besed:

tardi — pozno la via — ulica
chi — kdor assai — dokaj, zelo
ingannarsi — zmotiti se ricordarsi — spomniti se
divertirsi — zabavati se

Povratni glagoli z dajalniki obliko povratnega zaimka. — Forma riflessiva indiretta.

Naposled nam je omeniti še tisti glagolski način, ki ga imenuje Italijan forma riflessiva in-diretta, v slovenščini pa mu pravimo povratni glagol z dajalniki obliko povratnega zaimka (s i). Poleg takega glagola stoji dopolnilo (predmet) v 4. sklonu (tožniku, accusativu): (jaz) si (=sebi) umivam roke. Na primer:

(io) mi lavo le mani
(tu) ti lavi le mani
(egli) si lava le mani
(noi) ci laviamo le mani
(voi) vi lavate le mani
(essi) si lavano le mani
(jaz) si umivam roke
(ti) si umivaš roke
(on) si umiva roke
(mi) si umivamo roke
(vi) si umivate roke
(oni) si umivajo roke

Mi, ti, ci, vi so nepoudarjene oblike osebne glagolne zaimke, si je nepoudarjena oblika povratnega zaimka, obojno pa za tretje (ne za četrti) sklon, dasi so v italijanščini navedene oblike za 3. in 4. sklon iste.

Poleg nepoudarjenega načina imamo tudi pou-darjen način, kjer se 3. sklon jasno spozna:

(io) lavo le mani a me
(tu) lavi le mani a te
(egli) lava le mani a se
(noi) laviamo le mani a noi
(voi) lavate le mani a voi
(essi) lavano le mani a se

(jaz) umivam roke sebi
(ti) umivaš roke sebi
(on) umiva roke sebi
(mi) umivamo roke sebi
(vi) umivate roke sebi
(oni) umivajo roke sebi

A se se lahko poudari še s »stesso« (sam): a se stesso (samemu sebi), a se stessi (samim sebi).

Povratni zaimek z osebnim zaimkom.

Če nastopi nepoudarjena oblika povratnega zaimka (si) pri glagolu skupaj z nepoudarjeno obliko osebne glagolne zaimke (io, la, — li, le), se iz-vrši z njo sprememba, ki nam ni več neznana:

(io) me lo compro — (jaz) si ga kupim; (io) me la (li, le) compro — (jaz) si jo (jih) kupim.
(tu) te lo compri — (ti) si ga kupiš; (tu) te la (li, le) compri — (ti) si jo (jih) kupiš.
(egli) se (namesto: si!) lo compra — (on) si ga kupi; (egli) se la (li, le) compra — (on) si jo (jih) kupi.
(noi) ce lo compriamo — (mi) si ga kupimo; (noi) ce la (li, le) compriamo — (mi) si jo (jih) kupimo.
(voi) ve lo comprate — (vi) si ga kupite; (voi) ve la (li, le) comprate — vi si jo (jih) kupite.
(essi) se (namesto: si!) lo comprano — oni si ga kupijo; (essi) se la (li, le) comprano — (oni) si jo (jih) kupijo.

Nepoudarjeni povratni si se torej pred nepoudarjenim osebnim zaimkom spremeni v se, kakor se mi spremeni v me, ti v te, ci v ce, vi v ve.

Janez Gregorin:

Pot v meglo

Sam pa je molčal in potrpežljivo stopal za Borisom.

»Ali se ti ne zdi, da rosi?« je vprašal čez nekaj časa.

»Iz megle. Že dolgo čutim.«

Prišlo je čedalje bolj. Plošče so že temnele.

»Ti, to bo dež, ne samo megla.«

»Kakšen dež! Ni govora! Počakaj, da prideva višje, pa boš videl. Zgodaj je prav gotovo jasno.« Boris je tako odgovarjal kar gredoč, čeprav je vedel, da je drugače, — le da bi pripravil Toneta, ki je bil obstal, naprej za seboj. Zaradi take malenkosti vendar ne bosta obračala.

Spustila sta se čez dolg, še precej položen, močno zlebast prag proti okrogli kotanji. V dnu je še ležal stari sneg, h kateremu so se z robov prihuljeno škulili sivi kosmi Tik nad njim se je že vlekla umazana megla in ga lizala s svojim vlažnim dihom.

Ta hip je začelo deževati.

Sprva so udarjale samo redke, velike kaplje, kar hitro pa se je dež zgostil. In še preden sta se utegnili dobro ovedeti, je že lilo.

»Brž pod tistole skalce!« zavpilje Boris in po-kaže nazaj k pragu, čez katerega sta bila sesto-pila.

Stekla sta, kar so ju noge nosile. Z desne je nad prag štrlel velik previs. Podenj sta po-čepnila in sedla na nahrbtnika.

Lilo je čedalje huje. Zaumelo je po pečevju, dež je pral grušč. Tenko sikanje je segalo od snega k njima gor.

Kmalu je začelo tudi s previsa plivkati — plunkati in končno se je z njegovega ostrega ob-robka prednj v pesek potočil droban curek po-doben tenki srebrni vrvi, ki je noče zmanjkati.

Tone je pomolil glavo iz zavetja in nastavlil usta, da se mu je deževnica razlivala čez brado in po vratu za srjaco.

Nato sta molče kadila cigareto ter zamišljeno gledala predse v pusti dan.

»Nisem mislil, da bo tako zgodaj začel,« pravi čez čas Boris, ker že ni mogel drugače. »Vedel sem, da ga bova danes prav gotovo še dobila, toliko se na vreme že spoznam.«

»Pa si se izmikal, češ, mogoče da naju bo malo namočilo, ne pa, da naju bo prav gotovo. Še celo jasno je napovedoval. Bal si se, da se ti jaz ne bi skujal že spodaj, kajne? Meni ne skr-lejš nič, dragi Boris, — najboljša, če mi zmerom vse poveš lepo odkrito. Saj sem čutil, da čisto natančno veš, kakšen bo današnji dan in kakšno vreme naju bo na poti ujelo!«

»Pa naj bo po tvojem, no!« odvrne Boris in se zasmeje. »Fleto pa je le, ko sva tako lepo na suhem! Meni je takole vreme, po pravici po-vedano, močno všeč. Ali ni lepo gledati in po-slušati dež? Še megla me ne moti, tako se mi zdí kakor bi bil kje na drugem svetu. Žive duše nikjer, vse je izginilo, le teh nekaj metrov okrog sebe lahko pregledava. Ni napačen ta občutek. — Pa ti?«

»Dober si, če ti je to všeč! Zase ti lahko naj-slovesnejše zagotovim, da bi bil stokrat rajši na Sedlu v kuhinji, pa prav blizu ognjišča — kakor da sedim pod takim kapom, pod kakršnim še ni-sem svoj živ dan vedril.«

Spet sta obmolnila. Samo enolično tleskanje dežja je bilo slišati.

Boris je razmišljal, kako bi lahko pregovoril tovariša, ki po vsem videzu ni bil nič preveč pri-volji, da bi šla naprej kakor hitro bo le malo ponehalo, pa tudi, če se megla ne bi dvignila. Da bi vsaj predložil ne šlo, če ne jima seveda res ne bo ostalo drugega kot da se vrmeta na Sedlo in se zvečer dol v Globel, zjutraj pa s prvim vla-kom domov. Zdaj se je spomnil, da je bil v Glo-bel, preden sta véteraj krenila na Sedlo, Tonetu po neumnem pravilu o težavah, ki ju čakajo v srednjem delu poti na Glavo. Tako seveda ne bo hotel ničesar slišati o tem, da bi v slabem vre-menu lezla na Glavo in v Dolč. Gotovo bo rajši ves dan trpal po dežju na Sedlu in še naprej v Globel, pa četudi na Sedlu ne bi utegnil nič po-čivati — ko bi vendar lahko opravila v istih raz-

merah čedno turo. Prenagljena beseda vse po-kvari.

Toneta pa je že pošteno mrzilo. Tuhtal je, kako bi Borisa zares nagovoril k vrnitvi, vendar ni vedel, kako bi začel, da ga ne bi ujezil. Na-zadnje se je le okorajzil.

»Meni se zdi, da bo šlo ves dan tako, mo-goče pa še jutri. Saj veš, kako je jeseni. Če se v ravnini pripravi enkrat k slabemu vremenu, potem se lahko zanesemo, da gre dež kar ves teden skupaj. V hribih pa najbrž tudi ni dosti drugače, saj so še poleti zmerom v meglah, kaj šele zdaj.«

Ker Boris ni odgovoril, ampak samo potegnil nov dim in puhnil predse, je spet začel:

»Nikar ne zameri, Boris, najboljša bo res, če greva nazaj! Saj bodo gore še ostale, midva pa tudi. Bova pa kdaj drugič prišla, ko bo lepše. Lahko so zanesaš, da bom spet šel s teboj, besedo ti dam!«

»Pa pojdiva, da bo mir! Saj vem, da bi mi sicer itak vso pot javkalo!«

Boris nejevoljno vstane, seže po nahrbtnik in ga zunaj oprta. Šum dežja se je bil nekoliko po-tajil, za spoznanje je pojenjavalo. Ne da bi To-neta pogledal, se odpravi po bregu k pragu in krene čezenj nazaj na ploščo.

Dolgo časa ni ne enemu ne drugemu hotela beseda iz ust. Boris je bil jezen, Tone pa se je že napol kesal, da je bil onó spregovoril.

Dobre četrte ure sta hodila čez ploščo. Prav ko sta prišla do velike škraplje, kjer bi si bil Tone tja gredel skoraj izpahnil nogo, pa je šum čisto potihnil. Dež je nehal. Boris je prvi obstal.

Čez plitih pet minut je zapihal močan in mrzel veter. Brž je razmetel meglo, jo pobrisal s sten, pahnili vsakebi prav do neba in tam odprl v sivem zastoru podolgasto, veliko jasno. Skoznjo je visoko z neba posijalo sonce.

In obokano skalovje se je zasmejalo v ra-dosti, ki je bila sprva še maloverna, pa je kmalu zaupala obljubi z neba.

Rušeje in trava sta veselo mežikala skozi sol-ze, stene so se prijazno smehljale človekoma.

(Dalje.)

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda i din; ščitovanjski oglas i din. Dobre tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši oglas se mali oglas i din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu, - Pri oglasih reklamnega značaja se računajo stroški, i sin visoka politna vrstica po i din. - Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamke.

Službe

Dobe:

Večje podjetje

avtomobilno, sprejme takoj v strojno delo več prvovrstnih pomočnikov. Ponudbe z opisom je poslati na upravo »Slovenca« pod »Zmožen vseh del«-8358.

Službe

Jstejo:

Absolvent

klasične gimnazije s precejšnjim znanjem italijanske isče primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8396.

Stanovanja

Oddajo:

Trisobno stanovanje

v vili pri sv. Jožefu se 1. julijem odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8404.

Enosobno stanovanje

lepo, veliko, suho, oddam julija mirni družini s par otroci za 344 din. Zelenik, Predovičeva 11-I.

Oddam stanovanje

dobremu katoličanu, moškemu ali ženski, zelo ugodno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ave«-8359.

Stanovanje

z 2 sobama in pritlikinami se odda za mesec julij. Poizve se pri hišnici, Vošnjakova ulica 4 od 10-12.

Jstejo:

Enosobno stanovanje

z eventualnimi pritlikinami iščeta zakonca brez otrok. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Točen plačnik«-8401.

Sobe

Oddajo:

Prazno sobo

veliko oddam takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8414.

Izgubljeno

Temnomoder pulover

znamke Zach-sport sem izgubil v bližini kopalnice Ilirija. Oddati proti nagradi 100 din v kopalnici Ilirija pri blagajni.

Poizvedbe

za živali

1500 dinarjev nagrade

dam onemu, ki mi omogoči dobiti mojega 6 let starega konja prama, žig št. 1477, oddan v šmartno ob Savi 4. aprila 1941 v službo artiljeriji, konj ima po glavi malo liso, veliko kopito prednjih nog, na prsih ima rano od komata. Jože Zobeč, Goriča vas 36, p. Ribnica, Dolenjsko.

Kolesa

Kolesa!

rabljena in nova se izplača kupiti pri »Prometu«, tel. 43-90. (Nasproti Križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Kupim damsko kolo

in Leico ali sličen fotoaparati. Sv. Petra 91-I.

Iščem kolo

črno, »Elektra«, oddano v Dragomeru, tovar. številka 407105, evid. številka 7080. Vižintin, Ljubljana, Močnikova 13.

Posestva

Hiša ali vila

enodružinska, v Ljubljani ali neposredni okolici, se kupi proti takojšnjemu plačilu. — Naslov v upravi »Slov.« pod 8244.

Credito Italiano

Banca di interesse nazionale

Sede sociale: GENOVA

Direzione centrale: MILANO

Capitale e riserva: Lit. 623.394.040—

Sede di Trieste: Piazza C. Ciano

Tutte le operazioni di banca, cambio e borsa. Servizio speciale per le relazioni commerciali con l'estero.

Filiali in tutta Italia.

Banche affiliate:

Banca Dalmata di Sconto: Zara, Spalato, Sebenico • Banca Italo Francese di Credito: Parigi, Nizza, Tunisi • Banco Italo Egiziano: Alessandria, Cairo, Port Said ecc. • Banca Italiana per la Cina: Sanghai • Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires ecc.

Credito Italiano

Zavod obče narodnega značaja

Sedež družbe: GENOVA

Centralna direkcija: MILANO

Glavnica in rezerva: Lit. 623.394.040—

Sedež v Trieste: Piazza C. Ciano

Vsi bančni, tečajni in borzni posli. Specijalna služba za trgovske posle z inozemstvom.

Podružnice po vsej Italiji.

Združeni in afiliirani zavodi:

Banca Dalmata di Sconto: Zader, Split, Šibenik • Banca Italo Francese di Credito: Paris, Nica, Tunis • Banco Italo Egiziano: Aleksandrija, Kairo, Port Said itd. • Banca Italiana per la Cina: Sanghai • Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires itd.

Kupimo

Blagajno

kupimo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ognjevarna«-8421.

Prodamo

Ročni voziček

(cizo) prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8423.

Uajenci

Frizersko vajeniko

sprejem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8424.

Tovorni prevoz

Za redni in stalni prevoz premoga iz rudnika v Črnomlju iščem prevoznika s 5000-tonskim avtomobilom. Ponudb: Jakil, Gledališka 10.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da nas je za vedno zapustil, previden s sv. zakramenti, naš ljubljani, dobri soprog, oče, stari oče, brat in stric, gospod

Vinko Resnik

trafikan

Pogreb dragega pokojnika bo dne 4. junija ob 16 iz hiše žalosti, Ribniška ulica 9, k Sv. Križu.

Ljubljana-Moste, dne 3. junija 1941.

Zalujoči: Ivanka, soproga; Marija, Vinko, Antonija, Fani in Rudolf, otroci — ter ostalo sorodstvo.

Dotrpel je po kratki, hudi bolezni, po volji Vsemogočnega naš dobri soprog, predobri oče, stari oče, brat in stric, gospod

Franc Ulčar

sprevednik državnih železnic v pokoju

▼ 57. letu starosti. Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 5. junija, ob dveh popoldne z Žal, kapela sv. Frančiška, k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 3. junija 1941.

Užaloščena soproga Marija z otroci in ostalo sorodstvo.

Razno

Monograme za robce in perilo, gumb, gumbice, entel, ašur, predtisk izvršimo takoj. Tamburiranje oblek, vezenje perila.

Matek & Mikeš Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Zavese

za zatemnitev

praktične in poceni dobavlja

Danilo Puc

tapetnik

Slomškova ulica št. 9.

OGLAŠUJE

v SLOVENCU

Zapustil nas je naš ljubljani in nenadomestljivi soprog, oče, stari oče in tast, gospod

Franc Dovgan

strojevodja v pokoju

Spremili ga bomo na kraj pokoja v sredo, dne 4. junija 1941, popoldne ob petih, z Žal, iz kapelice sv. Andreja.

Ljubljana, 2. junija 1941.

Zalujoča soproga Jožefa,

Slavko in Franci, sinova; Milena por. Slamič, Angelca por. Lužar, Zlata por. Trtnik, hčere; Anica in Vincencija, sinahi; Vinko, Janez, Ivo, zeti; Milenka, vnukinja; Rajko, Slavko, Venček, Duško in Mitja, vnuki

Green:

31

Luč in tema

Gospod Gryce mi je dal še naslov svojega »Dolgega nosa«. Da mi bo pri roki, če bom potreboval njegovo pomoč. Nato sem se vrnil v Beelejevo hišo.

XXI.

Povest neke lepe gospe

Poprosil sem bil svojega tovariša, naj mi razloži, zakaj je gospod Leavenworth sovražil Angleže. Ležal je že bolan na postelji. Govorec o Leavenworthu se je vsedel in mi povedal tole povest:

»Horacij Leavenworth je imel krasnega dekleta, s katerim se je poročil kljub vsem zaprekam, ki jih je bilo veliko. To vam more potrditi gotovo ducat živih prič.«

»Ali s ovam znane te zapreke, gospod Beeley?«

»Seveda in povedal vam bom vse, kar mi je znano, čeprav vam ne bo mnogo koristilo. Horacij je bil v svoji mladosti zelo skop človek in nameraval se je oženiti z ugledno in bogato damo iz Providence. Medtem so ga posli klicali na Angleško, kjer se je seznanil s dražestnim dekletom, ki ga je osvojila tako, da je čisto v nemar pustil bogato ameriško partijo.

Njegova nova ljubezen ni bila samo uboga, temveč je imela že otroka, kateremu sosedje niso vedeli za očeta, ona sama pa ga ni hotela izdati. In kakor se šestokrat dogaja, kajti ljubezen ne vprašuje za to, jo je zaprosil za roko, nakar mu je ona vse povedala ...

Njena povest je bila zelo žalostna. Baje je bila rojena v Ameriki, kjer je njen oče bil znan trgovec v Chicagi. Dokler je oče živel, je uživala vse razkošje; ko pa je umrl, je bila ravno dorasla dekle. Na pogrebu svojega očeta se je bila sezna-

nila z nekim Angležem, ki ji je pozneje razdrl vso življenjsko srečo. Znal ji je zapeljati še deklško srce in čez nekaj časa se je poročil z njo. Že prvo noč po poroki je prišel domov pijan in prišel jo je pretepati. In to je bil šele začetek. Ko se je uredila zapuščina in ko je dobila manj, kakor je pričakoval njen mož, jo je odpeljal v Anglijo, kjer je z njo prav surovo postopal. Komaj je doživela osemnajsto leto, je že bila stara in preživela vse zakonske muke. On je bil znan po svoji olikanosti in izobrazbi, pa ni nihče mislil, kako grdo postopa s svojo ženo. V družbo jo ni vodil in rajši je obleko zmetel v ogenj, nego da bi ji dovolil, da bi se lepše oblekla.

Vse to je prenašala do poroda. Nato je ona pobegnila. Že dva dni po porodu. S seboj je vzela nekaj malega zlatnine, kar je imela, in odšla je malo prodajalno. O svojem možu ni ničesar slišala in tudi videla ga ni več. Komaj dva tedna, preden se je seznanila z Leavenworthom, je brala, da je njen nesrečni mož umrl.

Sedaj je bila svobodna. Čeprav je ljubila Leavenwortha iz vsega srca, vendar se ni mogla odločiti, da bi se poročila z njim. Bala se je zakona in tudi mislila je, da ga ni vredna. Šele čez nekaj mesecev, ko ji je dete umrlo, mu je dala svojo roko. Odpeljal jo je v New York, kjer ji je nudil ves zemeljski luksuz in skrbel je zelo nežno zanj. A bolezen in muke, ki jih je pretrpela v prve mzakonu, so pobile njeno mlado življenje in čez dve leti je šla k Bogu.

Ta udarec je popolnoma uničil Horacija Leavenwortha. Nikdar več ni okrevljal. Čeprav sta kmalu nato prišla v hišo nečakinji Eleonora in Mary, ni bil nikdar več vesel. Prišel je samo grabiti denar in čast in vsa skrb je bila zapustiti čim več denarja. Ljubljena soproga mu je bila vedno v mislih, in razsrdil se je, če mu je kdo omenil Angleža.

Ko sem šel po stopnicah, sem se spomnil, da imam v žepu pismo za Beelejevega sina Freda. Vedel nisem, kako bi ga oddal, pa sem si mislil,

da bo najboljšo, če ga položim na mizo v knjižnici, mimo katere sem šel. Pogledal sem v sobo, ki je bila slabo razsvetljena. Videl sem pri mizi damo, katero sem imel za gospodinjko.

Ko sem vstopil in povedal svoje ime, sem takoj opazil, da sem se zmotil. Dama je bila tedaj vsjala. Bila je visoka, dočim je soproga mojega tovariša majhna in nežna stvarca.

»Prosim, oprostite!« sem se oprostil in hotel oditi. Vedenje je zelo spominjalo na Mary Leavenworthovo, pa sem jo nagovoril:

»Ali sem res tako srečen, da vidim gospico Leavenworthovo?«

»Res!« je odgovorila nežno, in jaz sem takoj spredel, da to ni Mary, temveč Eleonora.

Ves sem bil presenečen. Stopil sem polagoma nazaj in zamrmral, da sem jo imel za njeno sestrično, in prišel sem do prepričanja, da v tem hipu ni umesten sestanek z njo.

Spregovorila je bila zopet s svojim milim in polnim glasom:

»Gotovo me ne boste zapustili, ne da bi spregovorili z menoj par besedi, gospod Raymond, ko sva se že tako slučajno sešla? Kaj je vas tako presenetilo, ko ste me tukaj srečali?« je vprašala in stopila k meni.

»Ne vem, nisem pričakoval,« sem ječal. »Slišal sem, da ste bolni in da ne greste nikamor ter da ne želite videti svojih prijateljev.«

»V resnici sem bila bolna, a sedaj mi je boljše. Prišla sem semkaj, da prekrmljam večer z gospo Beeley, ker več ne morem živeti med štirimi stenami.«

»Pravzaprav bi morali tukaj bivati, gospica Leavenworth, ker vaše stanovanje je prava ječa za vas.«

»Nikomur nočem delati napotja, za mene je moje stanovanje prav dobro. Nisem sama. Imam pri sebi malo dekletce, ki me lepo zabava in rušuje obupa in razburjenja. Samo nekaj me vznemirja,« je povzela malo tišje, »ker ne zvem o tem, kaj se godi doma. Ali mi ne boste ničesar pove-

dali o Mary in kakšna je sedaj naša hiša? Očita mi, da sem svojeglavna, ker sem jo pustila samo, a vi vendar veste, da nisem mogla drugače. Vi veste —, glas ji je zamrl, pa ni mogla dokončati stavka.

»Mnogo vam ne morem povedati,« sem hitel z odgovorom, a kar vem, to vam rad povem. Bi želeli mogoče kaj vprašati?«

»Rada bi vedela, ali je Mary zdrava in kako se ji godi?«

»Vaša sestrična je zdrava, ali v kljub temu jo preganja neki strah. Ne muči jo samo žalost po uju, temveč skrbi jo tudi za vas.«

»Vi jo torej večkrat vidite?«

»Pomagam Harwellu, da dokončava delo vašega ujca, pa sem tako primoran z njo mnogo ob-čevati.«

»Delo mojega ujca?« je ponovila, kakor bi se ji moja izjava ne zdela verjetna.

»Da, rekli so, da naj bi delo čimprej izšlo v tisk.«

»In Mary je to vam izročila?«

»Da.«

»In kako je mogla ravno vam izročiti to de- lo,« je dejala skoraj ježno.

»Ona misli, da bo tako ugodila ujevci želji. Kakor veste, je nameraval izdati delo prihodnji mesec.«

»Ne govoriva dalje o tem, ne maram ničesar slišati. Nekaj drugega bi rajši slišala od vas! Ali gre v hiši vse po starem redu? Je družina še vedno ista in se je dogodilo kaj važnega?«

»O kaki spremembi ne morem reči.«

»Ali ne govori Mary, da se bo izselila iz hiše?«

»Ne.«

»Ali sprejema kakšne obiske v svoji samotni?«

»Nekatero.«

»Ali ste tako dobri, da bi povedali imena?«

»Seveda. Prihajajo gospodje Beeley, Gilbert, Martin in ... in ...

»No, nadaljujte!«